

УПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ПЕРСОНІФІКОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ У ПЕНСІЙНОМУ ФОНДІ УКРАЇНИ

Анотація. Проаналізовано дані персоналізованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, які використовуються для призначення та виплати пенсій застрахованим особам, що дає змогу прискорити та спростити процес призначення пенсії.

Аннотация. Проанализированы данные персоналицированной отчетности в системе общеобязательного государственного пенсионного страхования, которые используются для назначения и выплаты пенсий застрахованным лицам, что дает возможность ускорить и упростить процесс назначения пенсии.

Annotation. Data of the personalized account of information in the system of obligatory state pension insurance, that is used for setting and payment of pensions to the insured persons, that gives an opportunity to accelerate and simplify the process of pension setting are analysed.

Ключові слова: загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення, персоналізований облік, страхові внески.

У нашій державі історично склалася система пенсійного забезпечення на засадах солідарності поколінь, коли працюючі утримують своїх непрацюючих співвітчизників – пенсіонерів. А це означає, що поточна виплата пенсій фінансується за рахунок тих внесків, які працівники підприємств у даний час перераховують до Пенсійного фонду. Значна частина фізичних та юридичних осіб не сплачує внески або звітується до ПФУ про відсутність господарської діяльності [1].

Абзац 21 ст. 1 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.2003 р. № 1058-IV (далі – Закон № 1058) дає нам таке визначення: персоналізований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування – це організація і ведення обліку відомостей про застраховану особу, що використовуються в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; при цьому ч. 1 ст. 21 Закону № 1058 передбачено, що органи Пенсійного фонду ведуть облік усіх застрахованих осіб і персоналізований облік надходження страхових внесків, створюють і забезпечують функціонування єдиного державного автоматизованого банку відомостей про застрахованих осіб [2].

Для ведення персоналізованого обліку ч. 6 ст. 21 Закону № 1058 передбачено, що відомості про фізичні особи – СПД, у тому числі ті, котрі вибрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок тощо) надаються ними самими до територіального органу Пенсійного фонду. Іншими словами Законом № 1058 регламентовано, що приватні підприємці повинні надавати до Пенсійного фонду для персоналізованого обліку необхідні дані про себе. Ці дані надаються у вигляді персоналізованої звітності [2]. Однак порядок її надання до Пенсійного фонду, на жаль, на сьогоднішній день законодавчо не урегульовано.

Багатий досвід практичної роботи розвинутих держав у галузі пенсійного страхування переконливо свідчить, що саме визначальну роль у забезпеченні дотримання діючого законодавства зі створення мотивації до сплати страхових внесків, налагодженню контролю за правильним призначенням пенсій та повнішим врахуванням трудового внеску кожного громадянина, відіграє система персоналізованого обліку тих відомостей про застрахованих осіб, які згодом використовуватимуться для призначення та виплати їм пенсій. Тому запровадження даного механізму в пенсійну систему України і стало пріоритетною потребою сьогодення. Сутність персоналізованого обліку у сфері пенсійного страхування полягає в збиранні, обробленні, систематизації та зберіганні передбачених законодавством про пенсійне забезпечення інформації про застрахованих осіб, необхідної для розрахунку пенсій відповідно до трудового стажу, розміру заробітку і пенсійних внесків кожного застрахованого громадянина, пов'язаних з визначенням права на їх виплати з Пенсійного фонду та їхнього розміру за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням. Отже, відтепер на кожну особу, яка зареєстрована в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, Пенсійним фондом відкривається персональна облікова картка, в якій відображаються анкетні дані про фізичну особу, дані про стаж, заробіток і сплачені страхові внески, а також інша необхідна для ведення персоналізованого обліку інформація. Так, особа може протягом усього свого трудового життя працювати не змінюючи місце роботи, чи навпаки неодноразово з різних причин його змінювати, або навіть працювати одночасно на декількох підприємствах, установах, організаціях тощо, однак дані про стаж, заробіток та сплачені страхові внески будуть відображатися на її персональній обліковій картці з урахуванням усіх місць трудової діяльності, і коли настає страховий випадок, встановлений пенсійним законодавством, відомості з персональної облікової картки стають базою для визначення пенсійних прав особи, на підставі яких і буде призначатися пенсія [1].

На кожну застраховану особу подається звіт на паперовому носії, який винен зберігатися протягом життя і 75 років після смерті цієї особи. З початку впровадження персоналізованого обліку в архівах підрозділів ПФУ вже

помешкань для розміщення архівів. У той же час паперові документи можна було б сканувати і записати їх образи для збереження на оптичні або магнітно-оптичні диски, а паперові документи поступово ліквідувати, що взагалі зняло б питання про необхідність розширення архівів.

Відповідно до законів України "Про електронні документи та електронний документообіг", "Про електронний цифровий підпис", "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", а також Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності, затвердженого постановою правління Пенсійного фонду України від 19.05.2007 р. № 7–7, затверджено Порядком подання звітів до Пенсійного фонду України в електронній формі, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.04.2007 р. за № 436/13703. Порядок визначає загальні принципи організації інформаційного обміну під час подання страхувальниками звітів до Пенсійного фонду України в електронній формі з використанням електронного цифрового підпису та участь страхувальників у системі подання звітів в електронній формі до Пенсійного фонду України. Отже, найбільш перспективною формою отримання звітів від роботодавців є електронна пошта. Широке застосування цієї форми звітності можливо вже найближчим часом, вже готові відповідні засоби.

Таким чином, можна зробити висновок, що факт введення персоніфікованого обліку у практику Пенсійного фонду дійсно означає рішучий крок уперед у моделі побудови нової пенсійної системи, оскільки, по-перше, дозволяє її привести у відповідність до ринкових відносин, по-друге, функціонування даного механізму забезпечує захист прав і свобод застрахованих осіб у сфері пенсійного страхування та найголовніше завдяки персоніфікованому обліку, розрахунок пенсій кожної особи ставиться у пропорційну залежність до її страхового стажу та розміру зарплати [1].

Література: 1. Яцура С. І. Особливості пенсійного страхування в Україні / Яцура С. І. – К. : Либідь 2002. – 248 с. 2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування / Закон України : від 09.07.2003 р. № 1058-IV, чинний, остання версія. – Редакція від 01.01.2012, підстава 3668-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>. 3. Гордієнко Л. Ю. Основи теорії державного управління : конспект лекцій / Гордієнко Л. Ю. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2000. – 160 с. 4. Гордієнко Л. Ю. Менеджмент державної установи : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2001. – 152 с.